

Ζαχοροχώρια
ΔΙΛΟΦΟ

Η ΑΘΕΑΤΗ ΟΜΟΡΦΙΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ: ΘΕΟΦΙΛΟΣ Δ. ΜΠΑΣΓΙΟΥΡΑΚΗΣ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ΣΠΥΡΟΣ ΒΑΓΓΕΛΑΚΗΣ

-*Τώρα, είμαι έτοιμος να σε φιλοξενήσω, ακούγεται στο τηλέφωνο η φωνή του Γιώργου Κονταξή. Ξεκίνα και έλα.*

Δεν χρειάστηκε να το επαναλάβει. Δύο μέρες μετά ξεκινούσα για το Δίλοφο.

Φίλος παλιός ο Γιώργος. Με μακρά θητεία σε νευραθική θέση στον ΕΟΤ Ιωαννίνων. Με βαθιά γνώση του νομού αθήα και όλης της Ηπείρου. Γνώση όχι μόνον θεωρητική, από τους χάρτες και την καρέκλα του γραφείου του. Μα εμπειρωμένη, ύστερα από ατελείωτες περιπλανήσεις και αναζητήσεις στη γη του τόπου του, με συντροφιά τη φωτογραφική του μηχανή.

Μόλις το περασμένο καλοκαίρι μου είχε ανακοινώσει τη μεγάλη του απόφαση. Να δημιουργήσει έναν ξενώνα στο Ζαγόρι με προδιαγραφές παλιού αρχοντικού. Ωστόσο, ένα από τα πιο ευχάριστα σημεία της είδησης ήταν ο τόπος που είχε επιλέξει: το πανέμορφο και αθέατο **Δίλοφο**.

ΣΤΟ ΔΙΛΟΦΟ ΚΑΙ ΠΑΛΙ

Τα πιο πολλά Ζαγοροχώρια δεν χρειάζεται να τα ψάξει κανείς, τα συναντάει πάνω στο δρόμο του. Ή τ' αντικρίζει σκαρφαλωμένα σε πλαγιές, να διαλαλούν από μακριά την ομορφιά τους. Υπάρχουν όμως και κάποια - ελάχιστα - κρυμμένα ανάμεσα σε λόφους και βουνά, με περισσή ταπεινοφροσύνη και σεμνότητα. Σαν νάθελαν ν' αποφύγουν του περαστικού την αδιάκριτη

ματιά. Έτσι χτισμένο είναι το Δίλοφο, σε ξέφωτο ανάμεσα σε λόφους, τόσο κοντά στον κεντρικό δρόμο μα και τόσο αθέατο. Μόνον μια πινακίδα αποκαλύπτει την ύπαρξή του. Αν την αγνοήσει κανείς, δεν πρόκειται να το δει ποτέ. Ίσως μόνον από πολύ μακριά, από τις πλαγιές του Μιτσικελιού στα δυτικά.

Όταν για πρώτη φορά - πριν μερικές δεκαετίες - αντίκρισα το Δίλοφο, ένιωσα μια πρωτόγνωρη οικειότητα. Μικρό και συμμαζεμένο, με ανθρώπινες διαστάσεις και κλίσεις ομαλές, έμοιαζε με κάποιο φίλο που άπλωνε τα χέρια

Το άφθονο χιόνι του χειμώνα προσδίδει στο Δίλοφο μια απaráμιλλη γοητεία.

Η θαυμάσια πρόσοψη του "Αρχοντικού του Δίλοφου" κοσμεί το χώρο της πλατείας. Πιο πίσω προβάλλει το επιβλητικό καμπαναριό της Κοίμησης της Θεοτόκου.

του για να με καλωσορίσει στην αγκαλιά του. Μια αγκαλιά νοτιομένη από τη φθινοπωριάτικη βροχή, πλατειούλα στρωμένη από τα φύλλα του γιγάντιου πλάτανου, καφεενδάκι σφαλισμένο και καλντερίμια βουβά, χωρίς ανθρώπους. Μόνον δυο-τρεις καμινάδες που κάπνιζαν, μαρτυρούσαν πίσω απ' τους πετρότοιχους την ύπαρξη ζωής. Αυτή η διάχυτη μελαγχολία, ωστόσο, έκανε πιο αγαπητό το χωριουδάκι, του χάριζε μια ηρεμία και μια γλυκύτητα που ίσως δεν θάχε, αν ήτανε ηλιόλουστο και γεμάτο με ανθρώπους.

Στα χρόνια που ακολούθησαν, λίγες φορές ξαναγύρισα στο Δίλοφο. Ακόμα κι αυτοί που συμπαθείς, ξεχνιούνται, όταν δεν βρίσκονται στο δρόμο σου. Μα το Δίλοφο ήταν πάντα εκεί, μικρό, χαριτωμένο και όμορφο. Παρά το πέρασμα του "πανδαμάτορα" χρόνου, κάθε φορά μου φαινόταν όμορφότερο. Το ίδιο ένιωσα και στα μέσα του Σεπτεμβρίου αυτού του χρόνου...

"ΤΟ ΑΡΧΟΝΤΙΚΟ ΤΟΥ ΔΙΛΟΦΟΥ"

- Ο Γιώργος σας παρακαλεί να τον συγχωρέσετε, που απουσιάζει από την υποδοχή σας. Ξεκίνησε μόλις από Γιάννενα, σε λίγη ώρα θα είναι εδώ.

Με τα λόγια αυτά ο **Μανώλης Διαμαντόπουλος** μας σφίγγει εγκάρδια το χέρι και μοιράζεται τις αποσκευές μας ως τον ξενώνα. Παίρνουμε τον φαρδύ λιθόστρωτο δρόμο που ανηφορίζει ελαφρά. Στο μισόφωτο του απόβραδου ρίχνω γύρω μου μια φευγαλέα ματιά. Παντού οικείες εικόνες. Το εντυπωσιακό τετραώροφο πετρόχτιστο μας υποδέχεται πρώτο-πρώτο από τα σπίατα του χωριού. Στιβαρό σαν φρούριο και ψηλό σαν πύργος εποπεύει απ' τα σιδερόφρακτα παράθυρά του όλη την περιοχή και εξετάζει με προσοχή φρουρού κάθε επισκέπτη, ντόπιο ή ξένο. Ένα λεπτό μετά κατηφορίζουμε το παμπάλαιο καλντερίμι, αυθεντικό και χαρακτηριστικό

Δωμάτια εξαιρετικής κομψότητας, επιπλωμένα με γούστο και μεράκι, χαρίζουν στον επισκέπτη του Αρχοντικού μια αξέχαστη διαμονή.

ζαγορίσας τεχνικής, που μας φέρνει στην πλατεία. Το Αρχοντικό είναι κοντά μας, δεν μας χωρίζουν παρά μερικές δεκάδες μέτρα ωραίου καλντεριμιού.

Φτάνοντας στην είσοδο αναγνωρίζω αμέσως το κτίριο, που τόσο με είχε εντυπωσιάσει με την πρόσοψη και τα διαδοχικά παράθυρα του δευτέρου ορόφου του ήδη από την αρχική γνωριμία με το Δίλοφο.

Εξακολουθεί να παραμένει όπως το ήξερα μόνο που τώρα, με τη συντήρηση των χρωμάτων και κάποιες άλλες βελτιώσεις, είναι ακόμη ομορφότερο. Πώς να φανταζόμουν τότε, ότι μετά από τόσα χρόνια θα στέγαζε τους κοινούς οραματισμούς και το μεράκι δύο πρώτων εξαδέλφων, του **Γιώργου Κονταξή** και του **Αντώνη Σιόντη!** Και, πολύ περισσότερο, ότι θα βίωνα κάποτε τη φιλοξενία στο εσωτερικό του!

Πίσω απ' τον ψηλό μαντρότοιχο μας υποδέχεται μια μικρούλα αυλή, με ωραίο πλακόστρωτο δάπεδο και πετρόχτιστα πεζούλια, τυπική εικόνα αύλειου χώρου ζαγορίσας κατοικίας. Περνάμε στο εσωτερικό, στον χώρο υποδοχής. Μια αύρα παρελθόντος και αρχοντιάς είναι διάχυτη παντού. Περιεργαζόμαστε για λίγο τους χοντρούς πέτρινους τοίχους, τα παλιά αντικείμενα και έπιπλα, τις αυθεντικές πλάκες στο δάπεδο. Ετοιμαζόμαστε να εισχωρήσουμε από την επόμενη είσοδο στην αίθουσα πρωινού, όταν ακούγεται από πίσω μας μια γνώριμη φωνή.

-Μια και κοιτάτε με τόση προσοχή, μην παραλείψετε να δείτε την ταυτότητα του σπιτιού, την πέτρα με τη χρονολογία της γέννησής του. Αμέσως μετά ανοίγει ο Γιώργος Κονταξής την αγκαλιά του. Πάντα χαμογελαστός και ανοιχτόκαρδος, προικισμένος μ' αυτή την σπάνια ιδιότητα, που από την πρώτη στιγμή τον κάνει αγαπητό ακόμα και σε αγνώστους. Ακολουθώ την κατεύθυνση που μου υποδεικνύει με το χέρι του και εύκολα εντοπίζω μια στενόμακρη σκούρα πέτρα τοποθετημένη οριζόντια ανάμεσα στις άλλες. Χαραγμένη επάνω της είναι η γνωστή παράσταση με τα αρχικά του Ιησού Χριστού κι έναν σταυρό, σύμβολα δηλωτικά της ευλάβειας των παλιών νοικοκυραίων. Στο κατώτερο τμήμα της πέτρας μαγνητίζει το βλέμμα η συγκλονιστική χρονολογία **1633!** Ουδέποτε όσα χρόνια περιπλανιέμαι στην Ελλάδα έχω αντικρίσει τόσο παλιά χρονολο-

γία αποτυπωμένη σε κατοικία.

-Είναι στ' αλήθεια γοητευτικό να βρίσκεσαι μπροστά σ' ένα τόσο απόμακρο παρελθόν, μου λέει ο Γιώργος. Και να φανταστείς, ότι αυτή η ταπεινή πέτρα - ντοκουμέντο, λίγο έλειψε να παραπέσει από τους τεχνίτες που έκαναν τα έργα της αναστήλωσης. Δύο άλλες πέτρες, που βρέθηκαν επίσης, φέρουν χρονολογίες 1721 και 1864 πληροφορώντας μας για τις τρεις χρονικές περιόδους οικοδόμησης και επέκτασης της οικίας. Αυτή η τελευταία χρονολογία είναι η βεβαιωμένη ιδιοκτησία της οικογένειας των Αναγνωστόπουλων, που βέβαια προϋπήρχαν στο χωριό.

Περισσότερες πληροφορίες για την ιστορική αυτή οικογένεια του Δίλοφου και τις πολλές της δωρεές στην ανακαίνιση του Ναού της Κοίμησης της Θεοτόκου, την ανέγερση του διπλανού παρεκκλησιού αλλά και του ογκώδους Αρρεναγωγείου στην πλατεία, μας δίνει ο Ι. Λαμπριδής στα **“ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΟΕΡΓΗΜΑΤΑ”**.

-Πριν περάσουμε στο καθιστικό ας δούμε λίγο τα δωμάτια, προτείνει ο φίλος μας.

Εκτός από τα τέσσερα ισόγεια δωμάτια πλάι στην αυλή, μια εσωτερική πέτρινη σκάλα οδηγεί στον όροφο με τα υπόλοιπα πέντε δωμάτια, δύο “χειμερινά” και τρία “θερινά”.

Κανένα δεν είναι ίδιο με τα υπόλοιπα. Το άνοιγμα κάθε πόρτας μάς επιφυλάσσει μια διαφορετική συναρπαστική εικόνα με εναλλασσόμενους χρωματικούς τόνους στους τοίχους, κρεβάτια από μασίφ ξύλο ή χειροποίητο σίδηρο και εξαιρετική διακόσμηση και επίπλωση. Αν και καθένα έχει τη δική του προσωπικότητα, όλα έχουν κάποια κοινά χαρακτηριστικά: αισθητική υψηλότερου επιπέδου, σημασία και στην παραμικρή λεπτομέρεια, κεντρική θέρμανση, ωραίο μπάνιο, ψυ-γειό και τηλεόραση. Όλα, εκτός από ένα λίγο μικρότερο, έχουν μεγάλες διαστάσεις και εκπληκτικά πέτρινα τζάκια, διακοσμημένα με ζωγραφική. Τρία από τα δωμάτια έχουν κάποιους τοίχους με έξοχη εμφανή λιθοδομή και ξυλοδεσιές, που δημιουργούν ένα σύνολο εξαιρετικά παραδοσιακό και γραφικό. Σε δυο δωμάτια υπάρχουν μικρά παράθυρα και φεγγίτες οροφής, απ' όπου, το διάχυτο φως που εισχωρεί, τους προσδίδει μια ατμόσφαιρα ιδιαίτερα ρομαντική.

Κάποιο από τα δωμάτια της πρόσοψης

διαθέτει ένα μικρό όμορφο μπαλκόνι, που του χαρίζει άμεση θέα στην πλατεία και σε τμήμα του χωριού καθώς επίσης και στις δασωμένες πλαγιές του Μιτσικελιού. Εξαιρετικά προνομιούχο και ευρύχωρο είναι το γωνιακό δωμάτιο της πρόσοψης, με έξι μεγάλα παράθυρα και σπάνιο τριπλό προσανατολισμό σε ανατολή, νότο και δύση.

Κατεβαίνουμε τη σκάλα γοητευμένοι. Δεν θα μπορούσε να υπάρξει ωραιότερη ιστορική συνέχεια για το παμπάλαιο αρχοντικό των Αναγνωστόπουλων.

Ο χώρος εστίασης είναι μια θαυμάσια αίθουσα με ανθρωπίνες διαστάσεις. Αυθεντικοί πέτρινοι τοίχοι πλακόστρωτο δάπεδο, μεγάλο πέτρινο τζάκι, βαριά τραπέζια από μαυίφ ξύλο ντόπιου πεύκου, φωτισμός διακριτικός, λιτή αλλά φινετσάτη διακόσμηση με μικρές βιτρίνες που τις διακοσμούν παλιά αντικείμενα. Σε

μια κορνίζα είναι συγκεντρωμένα όλα τα παλιά και τεράστια σιδερένια κλειδιά που άνοιγαν τις πόρτες του σπιτιού. Έχουμε ξαφνικά την αίσθηση, ότι ζούμε σε μιαν άλλη εποχή.

Στο μεταξύ ο Μανώλης ετοιμάζει καφεδάκι. Για αρκετά λεπτά ο Γιώργος είναι εξαφανισμένος στην κουζίνα. Κάποια στιγμή φτάνει ως εμάς μια εξαίσια ευωδιά. Δεν έχω καμιά αμφιβολία, είναι πίτα, η πιο

πατροπαράδοτη έκφραση της ηπειρωτικής κουζίνας. Αντί όμως για μια πίτα ο Γιώργος απιθώνει στο τραπέζι τρεις! Μια κοτόπιτα, μια "λαχανόπιτα" (χορτόπιτα) και μια "κασόπιτα" ή "αλευρόπιτα", την παραδοσιακή ζαγορίσια πίτα με ζυμαρί, τυρί, βούτυρο και αυγά.

-Μη χορτάσετε μ' αυτές, απλά δοκιμάσετε,

λέει ο φίλος μας και γεμίζει τα ποτηράκια μ' ένα εκλεκτό σπιτίσιο τσίπουρο.

Νιώθουμε ήδη χορτάτοι, ο Γιώργος όμως ξαναμπαίνει στην κουζίνα. Νέες μυρωδιές, πιο γαργαλιστικές αιωρούνται στην ατμόσφαιρα. Είναι χωριάτικο λουκάνικο από ντόπιο παραγωγό, που ισάξιο του είχα πολλά χρόνια να δοκιμάσω. Το τσιπουράκι αποσύρεται, εμφανίζεται μια κανάτα με κόκκινο μπρούσκο κρασί της περιοχής, που συναγωνίζεται σε γεύση πολλά επώνυμα εμφιαλωμένα κρασιά. Τελειώνουν τα λουκάνικα και χαλαρώνουμε στις θέσεις μας, ο Γιώργος όμως μας επαναφέρει σε εγρήγορση με μια ποικιλία από εκλεκτά ντόπια τυριά. Μάτια ως αργά το βράδυ προσπαθούμε με περιπάτους στο χωριό να εξουδετερώσουμε έστω και τμήμα του λουκούλειου δείπνου μας...

Σε κάθε σημείο του εσωτερικού έχει κανείς την αίσθηση ότι αναβιώνουν στιγμές αϊγής του παλιού αρχοντικού.

Τα αυθεντικά αρχιτεκτονικά στοιχεία του παρελθόντος διατηρούνται αναλλοίωτα, όπως και η μικρή, γραφικότερη αυλή. (Αριστερά)

ΠΕΖΟΠΟΡΩΝΤΑΣ ΣΤΗ ΓΥΡΩ ΠΕΡΙΟΧΗ

Το πρωινό είναι υπέροχο σε ποικιλία και ποιότητα. Περιλαμβάνει σπιτιζές μαρμελάδες από φρούτα εποχής, μέλι εξαιρετικό που παράγει ο Μανώλης, ντόπια τυριά, πίτα, ομελέτα με χωριάτικα αυγά και, αν επιθυμεί ο επισκέπτης, τραχανά για τα κρούα χειμω-

CAGE
PAM BAY

νιάτικα πρωινά.

Ξεκινάμε μια πεζοπορική γνωριμία με την γύρω περιοχή.

Οδηγός μας ο Μανώλης, που μετά τις σπουδές και ποικίλες αναζητήσεις, έχει επιλέξει ως τόπο μόνιμης κατοικίας του το Δίλοφο. Εδώ, εκτός από τη συνεργασία του με τον Γιώργο, επιδίδεται στις αγαπημένες του ενασχολήσεις, σπηλαιολογία, ορειβασία, διάσχιση φαραγγιών. Γνώστης των μονοπατιών του Ζαγοριού, συνοδεύει τους επισκέπτες του ξενώνα σε μερικά από τα θεαματικότερα σημεία της περιοχής. Παράλληλα επιδίδεται στην μελισσοκομία και στην βιολογική καλλιέργεια πατάτας, προϊόντα που μπορεί να προμηθευτεί ο επισκέπτης του ξενώνα.

Ανηφορίζουμε το καλντερίμι, περνάμε από το προαύλιο της εκκλησίας της Θεοτόκου και σε τρία λεπτά βγαίνουμε έξω απ' το χωριό, δίπλα στα ενοικιαζόμενα δωμάτια του **Ιωαννίδη**. Ξέφωτο με μεγάλες βαλανιδιές, χωματόδρομος και μετά από 200 περίπου μέτρα φτάνουμε σε στάνη

και στρίβουμε δεξιά. Αριστερά ο χωματόδρομος διασχίζει ωραίο δρυοδάσος και μετά από κυκλική διαδρομή 3 χιλιομέτρων καταλήγει στην άσφαλτο, κοντά στην είσοδο του χωριού.

Μετά από μερικές δεκάδες μέτρα συναντάμε στα δεξιά του δρόμου θαυμάσιο κωνοειδές αλώνι και λίγο πιο πάνω, στην κορυφή λοφίσκου, το πέτρινο ξωκλήσι του **Αϊ-Γιάννη**, ένα από τα 9 συνολικά εκκλησιάκια του χωριού. Η θέα είναι ήδη υπέροχη προς την αρχή του φαραγγιού του Βίκου και την νότια γυμνή πλευρά της Ασπράκας. Διακρίνονται ακόμη, σκαρφαλωμένα στις πλαγιές τους, το Βραδέτο, το Καπέσοβο, το Μονοδέδρι και η Βίτσα. Κατευθυνόμαστε προς την Βίτσα κατηφορίζοντας τον παλιό χωματόδρομο. Αναγνωρίζουμε στο έδαφος συχνές εμφανίσεις περιτωμάτων αρκούδας, που την εποχή αυτή

ελκύονται από τα κρέατα που υπάρχουν στην περιοχή.

Λίγο αργότερα συναντάμε τιμεντένιο φρεάτιο νερού και διακλάδωση δρόμου χωρίς σήμανση.

- *Αν θέλουμε μια σύντομη διαδρομή, μπορούμε να στρίψουμε δεξιά και να φτάσουμε στο Γεφύρι του Κόκκορου και στην άσφαλτο, λέει ο Μανώλης. Η πιο μακρινή αλλά και θεαματικότερη διαδρομή κατευθύνεται αριστερά προς Βίτσα.*

Επιλέγω φυσικά την δεύτερη.

Φράξοι, γάβροι, λεπτοκαριές και βαλανιδιές, κραινιές, σφενδάμια, πεύκα και σποραδικά έλατα συναντάμε στο πέρασμά μας. Βλάστηση πυκνή και πολυποίκιλη. Κάτω χαμηλά στα Β-

ΒΑ, εμφανίζεται το επιβλητικό **Γεφύρι του Μίσσιου**, που συνδέει το Κουκούλι με την Βίτσα. Για αρκετά λεπτά κατηφορίζουμε απότομα σε σαθρό έδαφος, με κυρίαρχο πέτρωμα τον φλύσχη. Στο τέρμα της άγριας κατηφόρας συναντάμε φρεάτιο νερού

και ένα κόκκινο βελάκι ξεθωριασμένο από το χρόνο, που μας κατευθύνει δεξιά σε κοίτη μικρορρέματος.

- *Εδώ είναι ένα κομβικό σημείο της διαδρομής, σχολιάζει ο Μανώλης. Αν συνεχίσουμε αριστερά στην κοίτη, θα καταλήξουμε μετά από μεγάλη πορεία στην Δ είσοδο της Βίτσας. Αν όμως κινηθούμε δεξιά, θα φτάσουμε πολύ γρηγορότερα στο ΝΑ τμήμα του χωριού. Εκεί βρίσκεται η αφητηρία της "Σκάλας της Βίτσας", του παμπάλαιου αυτού καλντεριμιού, που συνέδεε άλλοτε τη Βίτσα και το Κουκούλι μέσω του γεφυριού του Μίσσιου. Μια σωστή σήμανση είναι σ' αυτό το σημείο απαραίτητη. Δυστυχώς ελάχιστο ενδιαφέρον δείχνουν οι φορείς για την ασφαλή πληροφόρηση Ελλήνων και ξένων φυσιολατρών και πεζοπόρων.*

Για 200 περίπου μέτρα βαδίζουμε σε κοίτη κατοκράχλη, κατάξερη και βυθισμένη στη

Χτισμένος σε κατάφυτο φυσικό περιβάλλον, προβάλλει από κάποια σημεία της διαδρομής ο θεαματικός οικισμός της Βίτσας.

Ο Μανώλης με τον ακώριστο σκύλο του στο Γεφύρι του Μίσσιου. (Δεξιά) ΦΩΤ. Θ. ΜΠΑΣΓΙΟΥΡΑΚΗΣ

στιά. Από κάποιο σημείο - χωρίς σήμανση και πάλι, αφήνουμε το ρέμα και συναντάμε αριστερά ένα ξέφωτο με χαρακτηριστικό βραχώδες έδαφος. Ανηφορίζουμε την ήπια πλακοσκεπαστη πλαγιά, το ξέφωτο τελειώνει και μπαίνουμε σε δρυοδάσος με ωραίο μονοπάτι. Εδώ συναντάμε χαμηλά ερείπια τοίχων με καλοφτιαγμένη ξερολιθιά και μετά από λίγο χωματόδρομο που προέρχεται από τη Βίτσα. Από κάποια σημεία του αμιγούς δρυοδάσους προβάλλουν τεράστια καβάνια. Είναι μια διαδρομή ξεκούραστη και ειδυλλιακή.

Μετά το δάσος, αρχίζει πετρώδες μονοπάτι. Η βλάστηση μεταβάλλεται, κυριαρχούν τώρα κέδρα, πουρνάρια και σφενδάμια. Φτάνουμε σε σημείο με ανοιχτή θέα προς το Ν τμήμα της Βίτσας. Μερικές ανασες και αμέσως μετά κατηφορίζουμε το μονοπάτι με ίχνη παλιού καλντεριμιού ανάμεσα σε δρυοδάσος. Σε 3 λεπτά συναντάμε - επιτέλους - κίτρινη πινακίδα με κατευθύνσεις προς τρεις προορισμούς: Δεξιά (Α) προς τη **Χαράδρα του Βίκου** σε 15', πίσω μας (Ν) προς το **Δίλοφο**, στον υπερβολικά αισιόδοξο χρόνο των 35' και τέλος αριστερά (Β) προς τη **Βίτσα** σε 25'.

Κατηφορίζοντας σε κοίτη ρέματος και αμέσως μετά με συνεχή ανάβαση 20' (1 ώρα και

15' από Δίλοφο) φτάνουμε στο καλντερίμι της Βίτσας, μερικές εκατοντάδες μέτρα κάτω από το χωριό.

Ξεκουραζόμαστε για λίγο και αποθαυμάζουμε τη θέα. Το φαρδύ καινούργιο καλντερίμι σ' ένα 5λεπτο παραδίδει τη σκιά στο παλιό. Με σοφή κατασκευή, άψογες κλίσεις και ξεκούραστη ελικοειδή πορεία στην απότομη πλαγιά, θάπρεπε να αποτελεί - όπως βέβαια και η περίφημη "**Σγάλα Βραδέτου**" - αληθινό σεμινάριο μαστορίας και εμπειρίας των παλιών μαστόρων προς τους σύγχρονους. Σε μερικά λεπτά συναντάμε αριστερά μας το εξωκκλήσι του **Αγ. Νικολάου**.

- *Εδώ επιβάλλεται μια στάση*, λέει ο Μα-νώλης. Μια πλακόστρωτη σγάλα καταλήγει μετά από μερικές δεκάδες μέτρα στο χείλος του γκρεμού. Κάτω από τα πόδια μας χάσκει μια ιλιγγιώδης κατακόρυφη πλαγιά και μετά το υπερθέαμα του Φαραγγιού του Βίκου και η κάτοψη του **Γεφυριού του Μίσσιου**. Σ' ένα 10λεπτο φτάνουμε στο επιβλητικό μονότοξο και πανύψηλο γεφύρι. Θαυμάζουμε για λίγο την περίτεχνη κατασκευή του και συνεχίζουμε στο θαυμάσιο δασοσκεπαστο μονοπάτι πλάι στην κοίτη του φαραγγιού. Είναι μια πανέμορφη διαδρομή, με θεαματικές βραχώδεις

πλαγιές, που εξέχουν με εντυπωσιακούς σχηματισμούς πάνω από το πράσινο του δάσους. Εντύπωση μου προκαλεί η άφθονη ρίγανη, ακόμα και σ' αυτή την προχωρημένη εποχή. Σ' ένα 5λεπτο συναντάμε αριστερά μας το παλιό καλντεριμί που ανηφορίζει προς το Κουκούλι, πάλι χωρίς καμιά ιδιαίτερη σημαση.

Μισή ώρα αργότερα, με υπέροχες εικόνες που εναλλάσσονται συνεχώς, καταλήγουμε στην άσφαλτο, μπροστά στο ονομαστό **“Γεφύρι του Κούκου”**. Ακολουθεί για ένα τέταρτο μια διαδρομή στο πλάι του δρόμου, που μοιάζει πολύ άχαρη μετά από τόσες ώρες στη φύση και στα γαλίνια μονοπάτια. Στο ύψος

Μανώλης.

Ομολογώ την άγνοιά μου. Έχω περάσει αναρίθμητες φορές με το αυτοκίνητο απ' αυτή τη διαδρομή και το γεφυράκι απέχει μόλις 100 μέτρα από το δρόμο. Καμιά ένδειξη, καμιά πινακίδα δεν αποκαλύπτει την ύπαρξή του. Δυστυχώς τα πυκνά φυλλώματα αποθαρρύνουν κάθε απόπειρα φωτογράφισης.

Ξεκινάμε το πιο κοπιαστικό τμήμα της διαδρομής, έναν απότομο γολγοθά μέσα σε πυκνό δρυοδάσος, χωρίς σημαση και με σαθρό έδαφος, που διαρκεί ένα 20λεπτο. Αμέσως με-τά συναντάμε ρεματάκι με δυο μονοπάτια, που από διαφορετική κατεύθυνση καταλήγουν

στο χωριό. Παίρνουμε το αριστερό και σε λίγο φτάνουμε σε ωραίο ξέφωτο δάσους. Εδώ κυριαρχούν κυ-κλάμινα και κρόκοι, πυκνές κρانيές φορτωμένες με καρπούς. Είναι παράξενο, πώς έχουν διαφύγει από την παρατηρητικότητα της αρκούδας. Επωφελοούμαστε λοιπόν και μαζεύουμε μερικά ώριμα κράνα, από τα νοσιμότερα φρούτα του δάσους.

Μια πολύ ευχάριστη εικόνα προβάλλει απέναντί μας, το Δίλοφο. Περνάμε δίπλα από το κοιμητήριο με τον περίτεχνο λιθοκτιστο περίβολο, ύστερα

Από το ύψος του Αγ. Νικολάου, κάτοψη του Γεφυριού του Μίσσιου στο βάθος του φαράγγιού του Βίκου.

Χτισμένο το 1748 στο Φαράγγι του Βίκου, το περίφημο Γεφύρι του Μίσσιου συνέδεε το Κουκούλι με τη Βίτσα. (Δεξιά)

από την παλιά θολωτή πετρόχτιστη πηγή με αμφι-σβητούμενο όμως πόσιμο νερό, ανηφορίζουμε για λίγο ένα στενό καλντεριμάκι και φτά-νουμε στο επίπεδο της πλατείας, δίπλα στον ξενώνα. Ολοκληρώνουμε έτσι μετά από 5 ώρες χαλαρής πορείας και με πολλές στάσεις μια κυκλική διαδρομή γύρω από το Δίλοφο, με εξαιρετική ποικιλία φυσικού περιβάλλοντος και αρχιτεκτονικών μνημείων του παρελθόντος.

- Το ήξερες αυτό το γεφυράκι; με ρωτάει ο

0402
RASHAN RAPORU

0402
RASHAN RAPORU

ΣΤΑ ΠΑΛΙΑ ΣΠΙΤΙΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΚΑΛΝΤΕΡΙΜΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Μετά την μεγάλη και συναρπαστική πορεία χαλαρώνουμε το βράδυ στο εστιατόριο-καφέ "**Λίθος**", πάνω από την πλατεία. Εδώ, απολαμβάνουμε τις υπέροχες γεύσεις και την μεγάλη ποικιλία, που μας προσφέρει πλουσιοπάροχα ο **Βασίλης**.

Τον άλλο μήνα το δροσερό μπαλκόνι θα δώσει τη θέση του στην χειμωνιάτικη αίθουσα με

κρίζει το χωριό της. Το οίκημα χτίστηκε στα μέσα του 19ου αιώνα από τον **Γιώργο Μακρόπουλο**, έμπορο στη Μ. Ασία, την διατέγγονη του οποίου παντρεύτηκε ο **Σωτήρης Λουμίδης**, της γνωστής οικογένειας που έγινε συνώνυμη με τον ελληνικό καφέ.

Από τη θέση αυτή έχουμε ωραία εικόνα του χωριού αλλά και ανοιχτή θέα προς την οροσειρά της Τύμφης και τις πλαγιές του Μιτσικελιού.

Η ιστορική αφετηρία του Δίλοφου, ως ενιαίου

Στην είσοδο του χωριού δεσπόζει το τετραώροφο αρχοντικό των μέσων του 19ου αι. του Γ. Μακρόπουλου, που τώρα ανήκει στην οικογένεια Λουμίδη.

Δείγμα εξαιρετικής αρχιτεκτονικής επιβλητικού αρχοντόσπιτου απέναντι από την εκκλησία. (Αριστερά)

το τζάκι, τη ζεστασιά και την ωραία διακόσμηση.

Το επόμενο πρωί ξεκινάμε να γνωρίσουμε στις λεπτομέρειές του το χωριό. Στην είσοδο δεσπόζει το εντυπωσιακό τετραώροφο, που με ύψος **13,5** μ. θεωρείται το υψηλότερο του Ζαγοριού. Όπως λένε οι ντόπιοι, το μεγάλο ύψος του κτιρίου οφείλεται στην απαίτηση μιας Κουκουλιώτισσας που ήρθε νύφη στο Δίλοφο και ήθελε από τα παράθυρα ν' αντι-

οικισμού, ανάγεται στον 16ο αιώνα και συγκεκριμένα στα **1583**, όταν τα τρία γειτονικά χωριά "**Πιτούρνα**" (τόπος καμμένος, κατά τον Λαμπρίδη), "**Ζλάροβο**" (τοποθεσία γεμάτη λάκκους) και "**Πετρίτσα**" συνενώθηκαν και δημιούργησαν το "**Σωποτσέλι**", το μετέπειτα Δίλοφο.

Περιγράφοντάς το ο Λαμπρίδης αναφέρει: "*Κείται δε η κατάρντος και κατάφντος αυτή κομόπολις επί λόφων, παραφνάδων του*

“Μιτοκέλ” πλησίον αμπελώνων και περικαλύπτεται υπό δένδρων και θάμνων. Έχει δε οικίας ως επί το πλείστον μικράς και διαστήματα μεταξύ τούτων πολύ μικρά, οδούς δε εστρωμένας κατά το πλείστον. Οι κάτοικοι δε ταύτης διακρίνονται ιδίως επί φιλοξενία”.

Κάτω από τη θέση στάθμευσης ξεκινάει ένα στενό καλντερίμι, που περνάει δίπλα σε κήπους και κατάφυτες αυλές. Ακολουθώντας πορεία ημικυκλική από το κάτω τμήμα του χωριού, καταλήγει μετά από λίγο στην πλατεία. Όλη αυτή η περιοχή είναι καλυμμένη με

Από το σπίτι του Λουμίδη αρχίζει η οδός **21ης Φεβρουαρίου**, ο κεντρικός δρόμος του χωριού. Είναι ένα φαρδύ καινούριο καλντερίμι, κατασκευασμένο στα πρότυπα των παλιών αλλά με μεγάλες διαφορές στο τελικό αποτέλεσμα. Μερικές δεκάδες μέτρα μετά ανηφορίζει στ’ αριστερά ένα παμπάλαιο καλντερίμι, που περνάει μπροστά από την είσοδο του αρχοντικού και καταλήγει στο δρυοδάσος, πάνω απ’ το χωριό.

Μετά από λίγο τελειώνει ο καινούργιος δρόμος και διχάζεται σε δυο παμπάλαια καλντε-

Δίλοφο. Η αυθεντική ζαγορίσια αρχιτεκτονική είναι παρούσα σε κάθε σημείο του χωριού.

Το κεντρικό καλντερίμι που οδηγεί στην πλάτεια του χωριού. Στ’ αριστερά ορθώνεται το επιβλητικό σπίτι της Αθίκης Εμμανουηλίδου με τα πανέμορφα φουρούσια. (Αριστερά)

καρδιές, κεραιές, μηλιές, βατομουριές και πολλές κουφοξυλιές,

Αθέατα κάτω από τα δέντρα κήπων και περιβολιών φωλιάζουν παλιά πηγάδια που εξακολουθούν να έχουν νερό. Έτσι άλλωστε προέκυψε και η παλιά ονομασία “Σωποτσέλι” του χωριού, που σημαίνει τόπος με πολλά νερά. Εκτός από μερικά ερειπωμένα, τα πιο πολλά σπίτια σ’ αυτό το σημείο του χωριού είναι συντηρημένα και κατοικήσιμα.

ρίμια. Το πρώτο είναι φαρδύ και περίτεχνης κατασκευής, το ωραιότερο στο Δίλοφο. Η πολυτέλεια της αρχιτεκτονικής του είναι δικαιολογημένη, αφού είναι ο κεντρικός δρόμος πρόσβασης προς την πλατεία του χωριού. Το δεύτερο είναι στενότερο ανηφορίζει λοξώς αριστερά και οδηγεί στον πάνω μαχαλά. Εδώ βρίσκεται και η είσοδος του εστιατορίου “Λίθος”. Καθώς ανηφορίζουμε αυτό το καλντερίμι, αποκαλύπτονται χαμηλά εξαιρετικές

εικόνες του χωριού, ενώ η πλαγιά στο άνω τμήμα καλύπτεται από πυκνό δρυοδάσος. Είναι ένας έξοχος συνδυασμός ωραίας φύσης από τη μια πλευρά και ζαγορούσιας αρχιτεκτονικής από την άλλη. Εδώ, βρίσκεται το υψηλότερο σπίτι του χωριού, σε υψόμετρο 900 περίπου μέτρων. Η θέα είναι κορυφαία στην κάτοψη του Διλόφου, Β-ΒΑ στο Κουκούλι, πιο πίσω στο Καπέσοβο και πιο πάνω ακόμη στο Βραδέτο.

Το καλντερίμι μετατρέπεται σε μονοπάτι ανάμεσα σε πλούσιο φυσικό περιβάλλον με φράξους, σφενδάμια και κρانيές. Ένα όμορφο γεφυράκι διακρίνεται μετά βίας μέσα στη βλάστηση. Μετά από λίγο βρισκόμαστε στο Δ-ΒΔ άκρο του χωριού, σε ωραίο ξέφωτο με καρυδιές, βαλανιδιές, ένα πετρόχτιστο πηγάδι και τα ενοικιαζόμενα δωμάτια του Ιωαννίδη.

Συναντάμε ήδη το παλιό και θαυμάσιο καλντερίμι της ΒΔ εισόδου του χωριού, που περνάει μπροστά από την είσοδο του παλιού Παρθεναγωγείου, την εκκλησία της Θεοτόκου, τον ξενώνα του Γιώργου και καταλήγει στον πλατεία. Το πάλατοτέ επιβλητικό **Παρθεναγωγείο** κάηκε εδώ και πολλά χρόνια. Το μόνο που απομένει είναι η είσοδος και ένα μικρό τμήμα στην ΒΑ γωνία, όπου με δυσκολία διακρίνονται μέσα στους κισσούς τα αφιδωτά παράθυρα και η έξοχη τοιχοποιία με πελεκητή πέτρα.

Συνεχίζουμε ελαφρά κατηφορικά περνώντας ανάμεσα από καλοδιατηρημένα σπίτια με ωραία αρχιτεκτονική. Προβάλλει απέναντί μας, ψηλότερο από κάθε άλλο κτίσμα, το επιβλητικό καμπαναριό της εκκλησίας, πετρόχτιστο, τετραώροφο και με χρονολογία 1852. Εδώ, στη συμβολή δύο καλντεριμιών, βρίσκεται και η μεγάλων διαστάσεων εκκλησία της **Κοίμησης της Θεοτόκου**, χτισμένη με πελεκητή πέτρα αρχικά το 1857. Το 1896 έγινε παρανάλωμα του πυρός και ανοικοδομήθηκε εκ νέου το 1899. Όλη η Ν πλευρά καλύπτεται

από εξωνάρθηκα με αψίδες και κολώνες. Εδώ βρίσκεται και ο πλακόστρωτος αύλειος χώρος, με το παλιό παρεκκλήσι και ωραία θέα στο χωριό. Η Δ είσοδος φέρει στο υπέρθυρο μικρή τοιχογραφία της Παναγίας με τον Χριστό. Ήδη η πλατεία είναι πολύ κοντά. Η περιμετρική περιήγηση του Διλόφου δεν απαιτεί περισσότερο από ένα τέταρτο.

Η πλατεία είναι πλακόστρωτη και πανέμορφη. Στο κέντρο της επιβάλλεται ένας πλάτανος, που η πιθανότερη χρονολογία της

Το επιβλητικό καμπαναριό και τμήμα της εκκλησίας της Κοίμησης της Θεοτόκου.

Ο γιγάντιος πλάτανος και το ογκώδες
οικοδόμημα του Αρρεναγωγείου κυριαρχούν
καταλυτικά στον χώρο της πλατείας.

γέννησής του ανάγεται στα πρώτα χρόνια οίκησης του χωριού, πάνω από 4 αιώνες πριν. Τα πολυπλόκαμα κλαδιά με τα πλούσια φυλλώματα καλύπτουν σαν γιγάντια φυσική ομπρέλλα όλο τον χώρο της πλατείας, ως τις τελευταίες της άκρες. Ο πελώριος κορμός είναι μαυρισμένος και σχεδόν χωρισμένος στα δύο από τη δράση των κεραυνών. Το υπέροχο όμως δέντρο εξακολουθεί να είναι ακμαίο και ν' αντέχει στο πέρασμα του χρόνου.

Το μόνο ανθρώπινο έργο που μπορεί να συναγωνισθεί σε όγκο και μεγαλοπρέπεια

είναι ανύπαρκτοι, οι ανθρώπινες διαστάσεις επανέρχονται. Μικρή πλατειούλα με ωραίο πέτρινο πηγάδι, οικήματα χαμηλά, ανοιχτοί ορίζοντες. Εδώ και το ταβερνάκι - καφενείο "Σωποτσέλι", που πρωτολειτούργησε το 1901. Στα σκιερά τραπεζάκια του απολαμβάνουν το κρασάκι τους αρκετές παρέες. Μαζί τους κι εμείς, με τα ωραία ντόπια κρεατικά που μας προσφέρουν ο **Θανάσης** και η **Χριστίνα**.

Προσκαλούμε στη συντροφιά μας την κυρία **Κλειώ Μηλιώτη**, γεννημένη στο Δίλοφο, με άντρα και μητέρα επίσης από το Δίλοφο. Η μητέρα της είχε σπουδάσει στο Παρθεναγω-

Ρομαντικές νυχτερινές ώρες στην πλῆταιά του Δίλοφου.

αυτό το μνημείο της φύσης, είναι το παλιό **Αρρεναγωγείο**, που ορθώνεται σε απόσταση μόλις 10 μέτρων Δ-ΝΔ του πλάτανου. Με την σκούρα πελεκητή πέτρα, τις ογκώδεις διαστάσεις και την αυστηρή αρχιτεκτονική γραμμή, θυμίζει περισσότερο κτίσμα μοναστηριακό, παρά κάποιο χαρούμενο και ανάλαφρο σχολικό κτίριο. Ο πειθαρχημένος αρχιτεκτονικός χαρακτήρας τονίζεται ακόμη περισσότερο από τα 16 ισομεγέθη και σιδερόφρακτα παράθυρα στην πρόσοψη.

Στα Β και Α της πλατείας οι μεγάλοι όγκοι

γείο, σώζεται μάλιστα και το τελάρο στο οποίο είχε μάθει να κεντά. Η Κλειώ πρόλαβε το κτίριο του Παρθεναγωγείου, η ίδια όμως τελείωσε το Δημοτικό στο Αρρεναγωγείο. Θυμάται όλα τα ονόματα των δασκάλων της και βέβαια την αυστηρότητα και το ξύλο, που ήταν το συνηθέστερο μέσον σφραγισμού. Ο Γιώργος την ρωτάει, αν μπορούμε να επισκεφτούμε το σπίτι της. Η καλή κυρούλα δεν έχει καμία αντίρρηση.

Στο σκοτεινό και χαμηλοτάβανο υπόγειο σώζεται κάδος από ρόμπιλο χωρητικότητας

Παραδοσιακά μπάσια, ευρύχωρο δωμάτιο και αέρας παλιού αρχοντικού.

2000 οκάδων για το κρασί της οικογένειας. Υπάρχουν επίσης πολλά παλιά αντικείμενα και σκευή και ένα ξύλινο αμπάρι, όπου φυλασσόταν το σιτάρι. Στο κάτω μέρος υπάρχουν δυο μικρά ανοίγματα με πορτούλες, που ανοίγοντάς τες η οικογένεια έπαιρνε όση ποσότητα χρειαζόταν. Περνάμε στον δεύτερο όροφο. Εδώ κυριαρχούν τα δυο "μαντζάτα" με τα τζάκια και τα "μπάσια" τους, την θαυμάσια ξύλινη "μισάντρα" για τα βαριά ρούχα της οικογένειας. Διασώζεται το υπέροχο ξυλόγλυπτο ταβάνι και οι ζωγραφισμένοι τοίχοι, ενώ το ξύλινο πάτωμα είναι αυθεντικό. Το σπίτι χτίστηκε το 1880, όπως διαπιστώνουμε από την χαραγμένη χρονολογία στην λαμπίρινα του τζακιού. Μοιάζει σαν να το άγγιξε ελάχιστα ο χρόνος, η κυρία Κλειώ το διατηρεί σε άριστη κατάσταση. Πριν φύγουμε, η καλή κυρούλα δεν παραλείπει να μας κεράσει ένα ποτηράκι εκπληκτικό δικό της τσίπουρο.

Επιστρέφοντας στην πλατεία μια άλλη συμπαθής Διλοφιώτισσα είναι στη συντροφιά, η κυρία **Αθηνά**. Λεπτούλα και μικρόσωμη, γεννημένη το 1920, είναι αεικίνητη και εξακο-

λουθεί να δουλεύει, όπως άλλωστε σ' όλη της τη ζωή. Ούτε αυτή πρόλαβε σε λειτουργία το Παρθεναιγωγείο, αποφοίτησε όμως από το Αρρεναγωγείο, που αριθμούσε στα χρόνια της πάνω από 50 παιδιά. Σήμερα στο Δίλοφο δεν μένουν παραπάνω από 15 μόνιμοι κάτοικοι.

-Ήταν καλή τότε η ζωή κυρά-Αθηνά;

-Πολύ καλύτερη από σήμερα. Υπήρχε φτήνεια, αγαθά της γης, οι ξενιτεμένοι έφεραν πολλά λεφτά και κυρίως από την Αίγυπτο, όπου είχαν ζαχαροπλαστεία και φούρνους. Ζούσαμε όμορφα, είχαμε τους χορούς και τα πανηγύρια μας, τ' αμπέλια και τα κρασιά μας, είχε ζωντάνια και κόσμο το χωριό. Ενώ σήμερα...

Ο ουρανός καλύπτεται από σύννεφα. Παίρνει να φυσάει ένα αεράκι, πάνω απ' τα κεφάλια μας ακούγεται γλυκά το θρόισμα των φύλλων. Κάποια απ' αυτά, ξερά και καφεκίτρινα, γλιστρούν απ' τα κλαδιά τους, παρασύρονται για λίγο εδώ κι εκεί απ' τον αέρα κι ύστερα ακουμπάνε μαλακά στις πλάκες της πλατείας. Το φθινόπωρο στο Δίλοφο δεν αργεί.

Νωρίς το απόγευμα έρχεται η κυρία **Αλίκη Εμμανουηλίδου**, το γένος "Βακόλα". Θυμάται

Σε κάθε γωνιά του καταπληκτικού σπιτιού της κυρίας Αλίκης είναι παρόντα το παρελθόν και η παράδοση.

κι αυτή τα παλιά αγνά χρόνια με τα πανηγύρια στην πλατεία. Θυμάται ακόμη τον τότε Πρόεδρο του χωριού, τον **Πέτρο Ζέρβα**, που "ευτύχησε" να πεθάνει όρθιος στην αγκαλιά της γυναίκας του, χορεύοντας στην πλατεία. Συνοδευόμενη από το γιο της και τη νύφη της μας ξεναγεί στο θαυμάσιο σπίτι της, μερικές δεκάδες μέτρα πάνω απ' την πλατεία. Χαριτωμένη πλακόστρωτη αυλή με μεγάλες ορτανσίες, κουζινούλα με το τυπικό επιδαπέδιο τζάκι, τις πιατοθήκες τοίχου, το φουρνάκι και τον πέτρινο νιπτήρα. Απέναντι είναι η "κρεβάτα" με σπάνιο ξύλινο πάτωμα, όλο ζωγραφισμένο με υπέροχα μοτίβα, κυρίως λουλούδια. Τα χρώματα έχουν βέβαια ξεθωριάσει αλλά είναι αυθεντικά. Με μερικά σκαλοπάτια φτάνουμε στο μαντζάτο, με τη μισάντρα, τα μπάσια, το τζάκι και όμοια ζωγραφισμένο πάτωμα, που επαναλαμβάνεται και στο μικρότερο μαντζάτο. Από εδώ όμως λείπει το τζάκι, θύμα ενός μεγάλου κλαδιού του πλάτανου, που κατέπεσε από τον δεύτερο κερωνό το

Στο σπίτι της κυρίας Κθειώς εντυπωσιάζουν τα ξυλόγλυπτα ταβάνια, τα παραδοσιακά έπιπλα και η άριστη κατάσταση διατήρησης.

1963. Δίπλα είναι η αποθηκούλα, με αθέατη στο δάπεδό της την "γκλαβανή", την είσοδο δηλαδή της καταπακτής που οδηγεί στο κατώι. Με εσωτερική σκάλα που διατηρείται σε άριστη κατάσταση οδηγούμαστε στο "νοντά", ένα εκπληκτικό δωμάτιο με έξοχη ξυλόγλυπτη οροφή, περίτεχνο τζάκι και τοίχους κατάγραφους από Χιονιαδίτες ζωγράφους το 1885, όπως αναφέρεται στη σχετική επιγραφή.

Καθώς κατεβαίνουμε, παρατηρούμε στην κορυφή της σκάλας μια σκοτεινή εσοχή. Εκεί ήταν ένας κλειστός χώρος που χρησιμοποιείτο για την φύλαξη των περιουσιακών στοιχείων της οικογένειας.

Περνάμε τελευταία στο κατώι, όπου μας υποδέχονται αρχικά δυο μεγάλοι κάδοι και τρία βαρελάκια. Στους επόμενους τρεις χώρους υπάρχουν πολλά βαρελάκια, άφθονα παλιά εργαλεία και σκευή, ενώ εδώ καταλήγει και η μικρή κρυφή σκάλα της γλαβανής. Μια πόρτα του κατωγιού επικοινωνεί κατευθείαν με την πλατεία. Μέσα σε λίγα λεπτά

έχουν περάσει από τα μάτια μας, έτω και αχ-νά, οι διαδοχικές εικόνες από τους χώρους του παλιού αρχοντικού και ο τρόπος ζωής μιας άλλης εποχής.

Καρυδάκι γλυκό από τα χέρια της κυρίας Αλίκης, δροσερό νερό και αποχαιρετάμε τους φιλόξενους ανθρώπους. Φεύγοντας από το μεγάλο αρχοντικό παρατηρούμε την εγχάρκτη χρονολογία 1838 και τα ωραία στοιχεία της αρχιτεκτονικής του: μικρά καμπύλα πέτρινα φουρούσια κάτω από τις στέγες, περίτεχνη λιθοδομή και πολλά σιδερόφρακτα παράθυρα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Αργά το απόγευμα, αρχίζει να βρέχει δυνατά. Κάτω από τις χοντρές σταγόνες το Δίλοφο αποκτάει μιαν άλλη όψη, ρομαντική και γοητευτική, όπως τότε που το πρωτογνώρισα. Μέσα σε ελάχιστα λεπτά οι επίπεδες πλάκες των στεγών μεταβάλλονται σε μικρές

γαλιστερές επιφάνειες, το πυκνό δάσος προβάλλει ολόδροσο. Λίγη ώρα αργότερα καταλαιάζει η μπόρα. Απομένουν μερικά θεαματικά σύννεφα στον γαλάζιο ουρανό. Πριν πέσει η νύχτα, ανοίγει ο Γιώργος ένα μπουκάλι εκλεκτό κρασί από την πλούσια κάβα του.

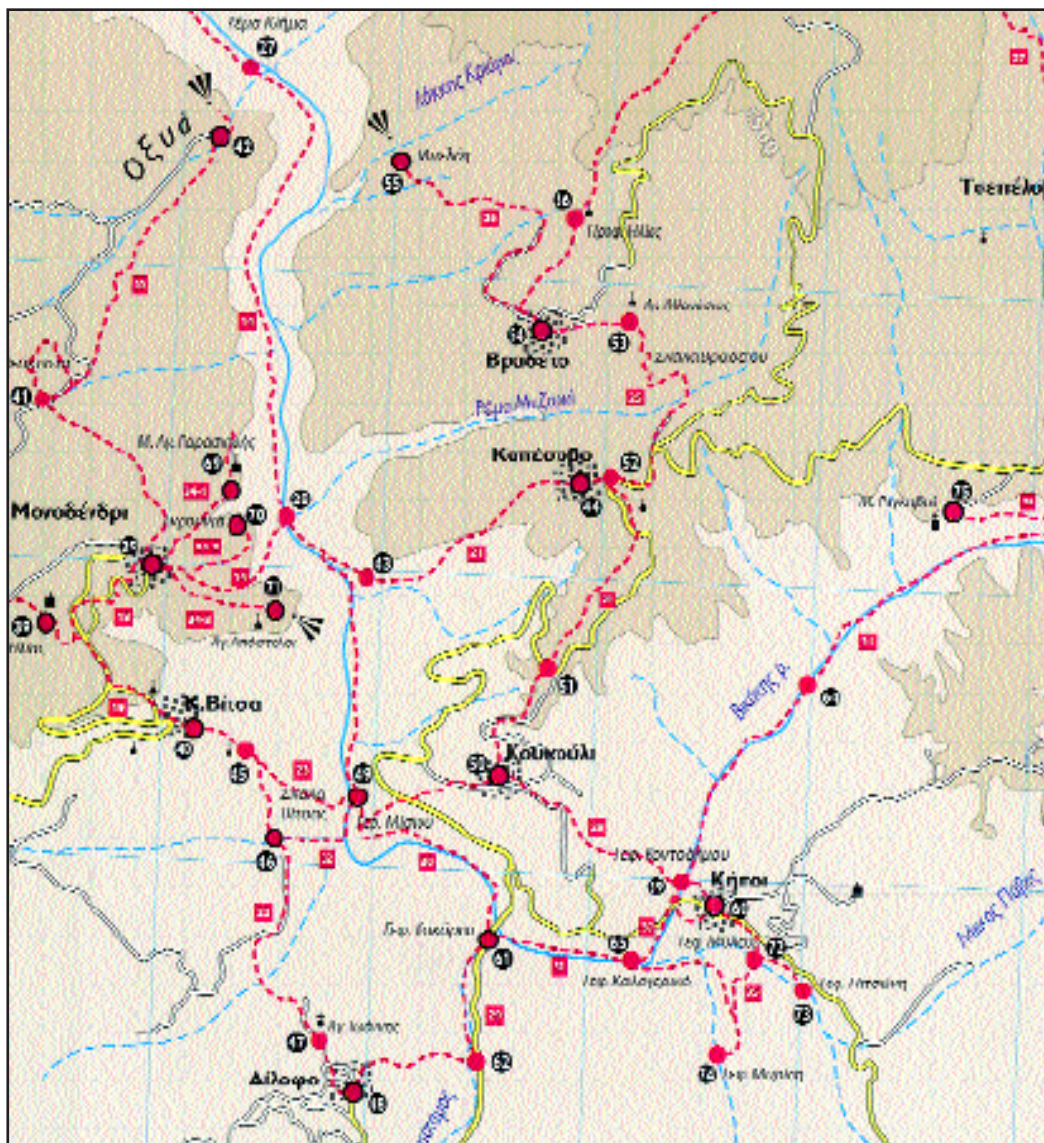
- Καλό χειμώνα, φίλοι μου.
- Καλό σου χειμώνα, Γιώργο.

Ευχαριστούμε θερμότατα:

Τον **Γιώργο Κονταξή** για την εξαιρετική του φιλοξενία. Τον **Μανώλη Διαμαντόπουλο** για την συνοδεία στην περιήγησή μας. Το εστιατόριο "**Λίθος**", το ταβερνάκι-καφέ **Σωποτσέλι** και τις ευγενέστατες Διλοφίτισσες κυρίες **Κλειώ, Αθηνά** και **Αλίχη** για τη φιλόξενη διάθεση και τις πληροφορίες τους.

Τμήμα από τον χάρτη "Ζαγόρι".

Ο χάρτης αποτελεί τμήμα του βιβλίου "Τα μονοπάτια του Ζαγορίου" του Α. Καθολήρου.

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΔΙΑΜΟΝΗ:

- "ΑΡΧΟΝΤΙΚΟ ΔΙΛΟΦΟΥ" - ΤΗΛ. 26530-22455 / 6977-781339 www.dilofou.com

- ΕΝΟΙΚ. ΔΩΜ. "ΙΩΑΝΝΙΔΗ" -

ΤΗΛ. 26530 / 22613

- ΕΝΟΙΚ. ΔΩΜ. "ΑΙΘΡΙΟ"

ΤΗΛ. 26530-22600

ΕΣΤΙΑΣΗ:

ΕΣΤ. "ΛΙΘΟΣ" ΤΗΛ. 26530-22600

ΕΣΤ. "ΣΩΠΟΤΣΕΛΙ" ΤΗΛ. 26530-22629

ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ ΑΠΟ:

ΙΩΑΝΝΙΝΑ: 30 χλμ.

ΑΘΗΝΑ: 460 χλμ.

ΘΕΣ/ΝΙΚΗ: 315 χλμ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ι. Λαμπριδής, "ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΟΕΡΓΗΜΑΤΑ", εκδ. Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών, Ιωάννινα 1971
- Ε. Π. Μακρής, "ΤΑ ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΑ", Ιωάννινα 1992
- Α. Καλογήρου, "ΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ", εκδ. ΚΡΙΤΙΚΗ, Αθήνα 2005.

Μια φορά κι ένα καιρό

Μια φορά κι ένα καιρό
ΕΛΕΝΗ ΕΛΕΝΗ
Τηλ. 6945 770691
χειροποίητα κοσμήματα & κατάσκευες
handmade jewellery & craft

Στο κέντρο του Μονοδεντρίου, πάνω στο καλντερίμι για το Ριζάριο, η Έλενα κατασκευάζει χειροποίητα κοσμήματα χρησιμοποιώντας ασπίεστη σακκία από πέτρες και άλλα πανέμορφα υλικά και τα διαθέτει σε εξαιρετικό προσιτές τιμές. Επίσης στο κατάστημα υπάρχουν είδη ρουκισμού όπως μπλούζες, κασκόλ, παρόδι κλπ, όλα ζωγραφισμένα από την ίδια και το καθένα με διαφορετική ζωγραφιά.

Αθήνη Ελένη
Μονοδένδρι
Ζαγόρι
Τηλ. 6945 770691

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΚΑΦΕΝΕΙΟ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ

Λιθός

Αιθρίο

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΞΕΝΩΝΑΣ